

Lhotecká ohlédnutí

Lidové zvyky ve Lhotě • Nemoci • Počasí • Strašidlo v chalupě • Elektrina • Zničené lesy • Telefon a další

Při listování starými dokumenty a záznamy o historii naší obce lze najít spoustu zajímavostí, které jistě stojí za to si připomenout. Dnešní příloha je tedy koncipována jinak, než jste zvyklí. Neobsahuje články na jedno téma, ale popisuje mnoho oblastí. Napříč prostupuje a spojuje ji pouze společný jmenovatel – historie naší vesnice.

Lidové zvyky ve Lhotě

Masopust ve Lhotě

Doba masopustní začíná na Tři krále. Je to doba zábav, svateb, plesů a bujného veselí. To vrcholí poslední tři dny masopustu – na masopustní neděli, pondělí a hlavně o masopustním úterý (těmto třem dnům se říká ostatky). Jde o zvyk snad až z pohanských dob rozšířený po celé Evropě. Říká se mu např. v Itálii *carnevale* (tedy "maso s bohem"), podobně v Anglii či Francii a slovo *karneval* používáme dnes běžně i u nás, i když většinou pro jiné merendy, než ty masopustní. Pro jazykové doplnění – v německy mluvících zemích se masopustu říká *Fasching* (odtud někde v Čechách užívaný název masopustu *Fašung*) a v Rusku *masljanica* (do XVI. století), později také *karneval*. Všude byl jeho součástí průvod masek, kterému vévodila jedna, která nesměla nikde chybět – medvěď.

Masopust má pevně stanovený pouze začátek, konec je pohyblivý. Masopustní úterý je vždy 41 dní před Velikonoční nedělí (tedy 41 dní před prvním jarním úplňkem). Po něm následuje Popeleční středa a začíná čtyřicetidenní postní období. Doba zábav a svateb se na vesnici vracela zas až po Provodní neděli po Velikonočích (o době velikonoční ve Lhotě pojednává příloha BrL č. 1/1999).

A co se dělo o masopustu ve Lhotě? Ve čtvrtce před masopustní nedělí mělo *sádro téci z trouby do medence*. I proto to byl den zabijaček, a kde v chalupě zabýjeli jen jednou do roka, bylo to vždy na tento tučný čtvrtek. Už v 19. století však zvyk začal ustupovat pragmatickému myšlení a zabijačky se přesouvaly na zimní mrazivé dny, aby prasečí pochoutky dlouho vydržely.

Celé veselí tohoto období vyvrcholilo v ostatech. I chudší lidé si upekli něco dobrého, většinou buchty. Koblíhy nebyly ve Lhotě moc známé. Odpoledne (někdy v úterý, někdy již v neděli) jezdila po vsi "Maškara", průvod masek. Po obědě se její účastníci sešli v hospodě, kde se ustrojili a odkud vyrazili podle počasí na vozech nebo na saních. Průvod měl své tradiční masky, které nemohly chybět v žádném roce. Napřed šel řečník a za ním hudebníci. Poté medvěď (omotaný hrachovinou) s medvěďákem v cylindru, který ho vedl na řetězu. Další maska byl flíčkař,

neboli hanzbuřt. Měl světlý popelavý šat pošíť velkým množstvím barevných kousků látek, na hlavě papírový klobouk a v ruce dřevěnou lopatu, kterou vyhazoval sníh, když medvěď nemohl vstát nebo vůz zapadl. Jeden nebo dva židé v roztrhaných šatech obcházel s rancem na zádech průvod a přihlížejícím dávali šňupat z tabatěrky. Kdo počtu přijal, musel připlatit na drahý tabáček. Na voze jezdil rabín, kterého ve Lhotě koncem 19. století v masopustních průvodech představoval Vít Gaisl, málomluvný člověk ohromné postavy. Další oblíbená postava byla "den a noc". Jednu polovinu oblečení měla bílou a druhou černou, v ruce lucernu. Dále byli k vidění čerti, kteří metlami honili děti či šaškové. Na konci šel ještě harmonikář.

Před každým stavením se průvod zastavil a řečník požádal majitele o povolení ke vstupu. Harmonikář hrál ve světnici nebo na dvoře do tance a hospodyně musela za vytancování přispět drobnými na pití. Ve světnici se rozvalil i medvěď a domácí mu hleděli utrhnout něco z hrachoviny, kterou přidávali slepicím do hnízda, aby měly po celý rok hodně vajíček. Pokud byl s maškarami nějaký kominík, většinou nakoukl do komína, zda by tam nebyl kousek uzeného. Medvěď se rozvalil ve světnici a čmúchal dobroty. Když našel někde buchty, mohla se s nimi hospodyně rozloučit. Medvěďovi se nechtělo z teplé místnosti a medvěďák ho musel ze světnice dostat násilím. Někdy medvěď utekl a maškary z průvodu ho honily. Jednou ho chytlý až v Klamperně (lesíku na kopci na západ od Lhoty).

Když průvod obešel ves, zamířil do hospody, kde se při muzice propily vybrané peníze. Kdejaká bába musela při tanci vysoko skákat, aby byl dlouhý len. Pokud některá upadla, měla mít len ležatý.

V některých letech se pořádala místo průvodu maškar tzv. "přástva". Na vozech seděly dívky s kolovrátky a předly. Přástva jezdila do Železnice, kde předala panu faráři cukrářem upečený dort. Když byla ve Lhotě postavena škola, jezdila přástva většinou jen po vsi a dort dostal pan učitel s panem starostou. Hlavním cílem těchto průvodů bylo nalákat co nejvíce lidí k muzice.

Pokud se průvod konal v neděli, mívaly lhotecké děti odpoledne v hospodě "bál", při kterém se snažily vytancovat také co nejdlejší

len. Dostávaly housky, zákusky a prý i napít piva.

Poslední záznam o velké masopustní merendě je z r. 1957. To se na 20 lhoteckých chlapců a dívek převléklo za cikány. Při obchůzce maškar po vsi chodili od domu k domu, a kde mohli, tam něco ukradli. Poté se průvod vydal do Železnice, kde se konala zrovna svatba, a celý lhotecký průvod se na svatbu pozval. Ještě se pokusil unést ženichovi nevěstu a pak se vrátil do Lhoty. Večer byla v hospodě zábava, kde byly vydraženy původním majitelům všechny "ukradené" věci.

Stínání kohouta

Tato slavnost měla ve Lhotě hluboké kořeny. Prapůvodně šlo zřejmě o zvyk s živým zvířetem, které bylo postupem času nahrazeno dřevěným sloupem. Název však již zůstal. Termín této zábavy byl od nepaměti vždy první neděli po lhoteckém posvícení. Poslední slovnostní stínání kohouta se ve Lhotě uskutečnilo r. 1891.

Průběh celé akce se za dlouhá léta jejího konání také ustálil. Nejprve vyrazil ze Lhoty slavnostní průvod masek do Železnice. Napřed jelo několik mládenců na koních, za nimi hudebníci na voze, potom vystrojená mládež s kohoutem a nakonec vůz s rabínem, stejný jako o masopustu. Stejný byl i žid obíhající průvod, který získával drobné se svou tabatěrkou. Když v Železnici průvod obešel náměstí, vrátil se do Lhoty. Zde se na nějakém větším prostranství (r. 1891 to bylo před čp. 26) zarazil dřevěný sloup (kohout) do země a opodál se tančilo. Děvčata prováděla tanečnický, s každým obtancovala několik koleček, za což chlapec dával na talíř hudebníkům krejcar.

K večeru došlo na vlastní stínání kohouta. Jeden mladík přečetl ortel (slavností řeč plnou taškařic a narázek na různé lhotecké sousedy) a poté, kdo si chtěl stínání vyzkoušet, zaplatil dalších deset krejcarů "zápisného" hudebníkům. Převázali mu oči šátkem a dívky ho zatočily, daly mu do ruky meč, kterým měl seknout do dřevěného špalku. Je zřejmé, že u toho bylo plno smíchu, hlavně když se chlapec vydal na opačnou stranu, nebo do sloupu narazil. Kdo si vedl nejlépe a potřeboval nejméně pokusů na to, aby kohouta setnul, zahajoval sólovým tancem večerní zábavu v hospodě.

Tři králové

Chození Tří králů ve Lhotě ustalo r. 1958, kdy k nám dorazili Kašpar, Melichar a Baltazar ze Železnice. Další lidový zvyk tak vymizel ze lhoteckého kalendáře.

Do dnešních dnů tak lhoťákům vydržela již jen ta "pomlázka".

Nemoci

V prosinci 1890 se z Ruska rozšířila do Rakouska-Uherska chřipka. Mnoho lidí na ni zemřelo, epidemie však cestou na západ slábla. Ve Lhotě onemocnělo mezi 13. lednem a 4. únorem 1891 celkem 40 mužů, 28 žen a 55 dětí (celkem 123 ze 440 obyvatel). Lhotecká škola byla od 20. ledna na 14 dní uzavřena. Na nemoc ve Lhotě nikdo nezemřel.

1. listopadu 1899 se ve Lhotě vyskytlo první onemocnění spálou. Nemoc v obci trvala do února následujícího roku a onemocnělo celkem 16 dětí, z nichž 6 nemoc nepřežilo. Provoz školy byl přerušeno jen z 10. na 11. listopadu, kdy bylo podezření na spálu i v rodině učitelově, jinak se vyučovalo normálně. Zdravé děti z rodin, kde se spála vyskytla, však do školy chodit nesměly. V následujících letech byly ve Lhotě rozšířeny ještě např. záškrt, dusivý kašel, zarděnky, spalničky, pfiušnice či plané neštovic. Žádné z těchto onemocnění však nebylo tak nebezpečné a obávané jako spála z r. 1899.

Počasi

Vichřice a kroupy

K večeru 30. července 1891 se přehnalo přes Lhotu velké krupobití. Nejsilnější proud směřoval od Cidliny kolem píramu na Lháň. Velké kroupy (velikosti vlašského ořechu) však padaly od Šturmovy hůry až po Železnici. Obilí i ovoce bylo pomláčeno. Byla to však jen předzvěst mnohem větší živelné katastrofy. Na druhý den, opět navečer, se přes Lhotu přehnala ničivá vichřice. Vyvrátila mnoho stromů a způsobila další škody na staveních. Úroda ovoce, která pro mnoho občanů znamenala slušný příjídělek, byla tak zničena. Mimo vyvrácených stromů bylo mnoho ovoce na opadaných větvích a smeteno větrem ze stromů. Ohromné škody byly i v okolních lesích. Jen silných stromů bylo pod Žďárem, okolo Bradlece a Tábora napočítáno na tisíce. Ode Lhoty k Táboru bylo z polomů naděláno 5.000 m³ dřeva. Jen u lhoteckých hospodářů byly škody odhadnuty na 5.000 zlatých. Po podaných žádostech na slevu daní jim bylo odpuštěno však jen 160 zlatých.

Další silná vichřice se přes Lhotu přehnala po osmé hodině večerní 12. srpna 1921. Jen v obecním lese zanechala na 200 vyvrácených stromů.

Při velké vichřici r. 1945 byla u statku čp. 38 vyvrácena 300 letá lípa. Ostatní škody však nedosáhly takové výše, jako u předešlých dvou případů.

Bradlečká Lhota, pohled z Bradlečské cesty k Železnici (Foto autor – Květen 2001)

Sucho

Ve Lhotě první zaznamenané velké dlouhotrvající sucho bylo r. 1893, kdy na daních bylo odpuštěno obyvatelům Lhoty pro neúrodu 190 zlatých. Další sucho přišlo r. 1911 a asi největší r. 1947. Pole byla popraskaná a studny vysychaly. Nebyla píce pro dobytek a chudší chovatelé králíků a koz ze Lhoty chodili do lesa otrhávat listy z keřů a stromků.

Povodně

Silný pfiřvalový dešť, tedy průtrž mračen, jak se lidově říká, zaplavil naše údolí 23. května 1897. Před polednem dorazila do Lhoty povodňová vlna a náš jindy malý potůček měl sílu dravé říčky. Strženy byly lávky přes něj, pobožena silniční zeď mezi čp. 60 a čp. 61, stržena byla cesta u čp. 50, 51 a 57. U čp. 7, 14, 54, od čp. 53 k čp. 37, a od čp. 22 k čp. 45 bylo tolik vody, že nebylo vůbec možné přebrodit se z jedné strany potoka na druhou. Mnoho jařin a okopanin bylo splaveno z polí a louky byly zaplaveny šterkem a kamením. Škoda byla odhadnuta na 10.000 zlatých.

Silná byla i průtrž mračen z 21. srpna 1966, která se svou silou zřejmě blížila té z r. 1897. Škody však byly jiného druhu, protože cesty byly v té době již zpevněné a potok regulován. Přesto se na mnoha místech dostala voda z koryta a pronikla do domů u potoka. Hasiči museli odčerpávat vodu z mnoha sklepů v obci.

Mráz a sníh

R. 1928 byla krutá zima. Nejprve třeskuté holomrazy, při kterých zamrzaly ve Lhotě

studny a praskaly pumpy. Potom závěje tak velké, že nemohl jezdit ani vlak s pluhem z Lomnice do Libuně, a začal tak být nedostatek uhlí. Cestu ze Lhoty na Plouznici prohazovalo 60 lidí, aby se dostali do Lomnice do práce autobusem. Následkem této zimy pomrzla ve Lhotě většina ovocných stromů a jejich stav již nebyl nikdy obnoven.

R. 1947 napadlo tolik sněhu, že okresní výbor byl nucen nařídít v obci pracovní povinnost na odklizení sněhu ze silnice. Dřevěné pluhy tažené párem koní musely tak neustále projíždět Lhotou.

Doprava

První dopravní značky ve Lhotě byly zřízeny r. 1909 na pfiřpis Okresního hejtmanství v Semilech. Byly umístěny z obou stran obce a omezovaly rychlost automobilů. Na jak velkou, to prameny neuvádějí. Téhož roku, 1. srpna, byly nahrazeny dvojjazyčné tabulky s názvem obce. Na nových byl název jen v češtině.

Zprávy o prvním dopravním pfiestupku na území Lhoty jsou z r. 1927. Dva povozníci, jeden ze Železnice a jeden z Valdíc, při noční jízdě přes Lhotu neměli řádně osvětlené vozy lucernou, jak bylo v té době nařídzeno. Četnický strážmistr tuto skutečnost nahlásil okresní politické správě. Ta rozhodla, že oba zaplatí pokutu 5 Kč do chudinské pokladny v Bradlečké Lhotě.

První státní linka z Jičína do Lomnice začala jezdit r. 1928. Lhoťáci však byli zvyklí na soukromého autodopravce Fialu z Jičína (ten zde jezdil již před tímto rokem), a tak dávali pfiednost jeho autobusu a státní jezdil prázdný.

R. 1931 dal postavit hostinský z čp. 1 polostabilní benzínovou pumpu před hospodou.

Když jezdily po silnici z Plouznice do Lhoty jen povozy, bylo velkou zábavou lhoteckých a plouznických dětí a mladých sáňkovaní po této cestě. Od Mizerovy hospody na kopci to k Vikům trvalo deset minut. Nesáňkovaly však jen děti. Než začal jezdit autobus (ale i potom), tak si dělníci, kteří jeli pracovat do lomnických továren brávali sáňky s sebou a po směně jezdili z Plouznice domů. Provoz na silnici stoupal, ale Lhoťáci se své zábavy vzdávali těžko a pomalu. Proto okresní výbor v Semilech vydal r. 1932 přísný zákaz sáňkovaní po této silnici.

Zatáčky na hlavní silnici Jičín - Lomnice v Bradlecké Lhotě se na příslušných úřadech nelíbily. A tak když se r. 1939 silnice předělávala a opravovala, měla být narovnána. To by se však dotklo majetku několika občanů, kteří by museli prodat kus své zahrady. Šlo hlavně o úsek ve středu obce. Nakonec byla silnice jen zčásti posunuta na zahrádku čp. 2 (lhotecká rychta) a jinak zůstala v původní podobě se zatáčkou u kapličky. Další rozšíření se provádělo až r. 1972.

Elektřina

R. 1913 byl ze strany okresního výboru v Lomnici nad Popelkou zjišťován zájem o rozvod lelektrické energie pro osvětlení a hospodářské motory. Obecní zastupitelstvo rozhodlo, že zřídí tři obecní světla. Toto navrhované veřejné osvětlení mělo být u trojice, hasičské zbrojnice a čp. 57. Ve škole by se zřídily 4 žárovky.

R. 1921 byla Lhota požádána o upsání 1500 K na kapitálové zajištění stavby elektrické centrály u Spálova na říčce Kamenici mezi Semilami a Železným Brodem, která měla dodávat elektřinu i na Lomnicko. Peníze byly Lhotou poskytnuty.

R. 1922 začala elektrizace v Lomnici i v Železnici. Okresní výbory však malé obce odkazovaly na neurčito, Lhota se proto obrátila s dotazem na možný termín elektrizace do Prahy.

R. 1926 se na veřejné schůzi obyvatel Lhoty přihlásilo k napojení na elektřinu 191 světel a 14 motorů.

Transformátor byl vystavěn před školou r. 1928. V srpnu 1929 se začalo stavět elektrické vedení po vsi. Na Vánoce se místo petrolejovými lampami již svítilo elektřinou. Všechny domy ve Lhotě měly elektrický proud až r. 1959, kdy byl zaveden na Matlov.

Telefon

Poprvé se ve Lhotě mluví o zavedení telefonu r. 1936. Obecní zastupitelstvo požádalo okres o instrukce ke zřízení, aby mohlo stanovit rozpočet. R. 1947 byla sepsána žádost na zavedení telefonu z Lomnice do Lhoty. Z ředitelství pošt

z Pardubic přišel do Lhoty dopis, ve kterém se sděluje, že je nutné vyslat jednoho člena na osobní jednání do Pardubic. A tak Lhota musela vypravit jednoho zastupitele na výlet do Pardubic. R. 1953 byly kopány díry pro sloupce ze Lhoty do Lomnice (lhoteckými občany) a nic pak už nebránilo vztyčení sloupů a natažení drátů. R. 1956 byl telefon i v nově zřízené poště ve Lhotě.

Zničené lesy

Katastrofa na lesy přišla r. 1923, kdy se pro velké rozšíření bekyně mnišky musely vykácet skoro všechny lesní porosty v okolí Lhoty. Jiné roky se z lesů v okolí těžilo průměrně 1.000 m³ dřeva, r. 1923 se však vytěžilo na 70.000 m³.

Povozníci ze Lhoty vozili dřevo na dráhu do Železnice, odkud putovalo na německé a holandské trhy. Místních obyvatelů bylo na takový příval lesních prací málo, a tak na Lomnicko přišlo 200 dřevorubců z Podkarpatské Rusi. Spali v boudách po lesích a prý se zdatně činili jak v práci, tak ve všech třech lhoteckých hospodách. Volné plochy se začaly osazovat již příštího roku.

Kůrovec se vyskytl v okolí Lhoty r. 1952 a nakažené stromy musely být také vykáceny. Šlo však o nesrovnatelně menší množství než r. 1923.

Strašidlo ve lhotecké chalupě

V jedné lhotecké chalupě po první světové válce bydlela u rodiny jejich stará příbuzná. Když umírala, odkázala jim své věci s tím, že se jí budou starat o hrob. O hrob se

hospodyně starala, ale časem ho pro spoustu práce začala zanedbávat.

Zatím se v chalupě narodil malý chlapec, o kterého se starala asi desetiletá dívka z příbuzenstva. Jednou houpala chlapce v kočárku a když usnul, odešla do sklepa pro brambory. Po chvíli však ze světnice slyšela pláč. Když přiběhla, byl kočárek převrácený a miminko leželo na zemi. Naštěstí se mu nic nestalo. Druhý den se to opakovalo, když šla dívka do dřevníku. To už o všem řekla rodičům. Pak byl chvíli klid, ale když po několika dnech šla dívka do sklepa, přiletělo za ní po schodech několik cihel. Vystrašené děvče běželo pro sousedky, ale když se s nimi vrátila, byl v chalupě klid, i děťátko klidně spalo v kočárku. Sousedky jí nevěřily, ani když jim ukazovala cihly ve sklepě. Bylo však po hlídání, děvče se do chalupy již bálo přijít, že prý tam straší. Večer přišli hlídat dva sousedi a ze zvědavosti se šli do sklepa také podívat. Jen tam sestoupili, začaly lítat cihly, div se jim něco nestalo. Poslali pro četníka z Lomnice, ale ten nic nevyšetřil. V domě se každý bál spát a majitelé přespávali u příbuzných. O domě se povídalo, a vojáci ze střelnice se nabídli, že v chalupě zůstanou přes noc. Za jejich přítomnosti se nic nedělo, i když prohledávali celý dům. Jen však odjeli, kousky s cihlami začaly nanovo. Pak si hospodyně vzpomněla na hrob, dala ho do pořádku a strašidlo se vícekrát neobjevilo.

Tento příběh (samozřejmě i se jmény zúčastněných) vyprávěli lhotečtí pamětníci kronikáři v r. 1958 po vystoupení kouzelníka v hospodě čp. 1, kdy se začalo vzpomínat, co záhadného se kdy v obci přihodilo. Jeden z nich i naznačil, že za vším byli dva místní výrostci.

Bradlecká Lhota, střed obce (Foto autor – listopad 2000)

Četnost výskytu křestních jmen ve Lhotě r. 1957

Muži:

Josef	29
Jaroslav	11
Jiří	9
Karel	7
František	6
Antonín	5
Václav	5
Jan	5
Zdeněk	5

Ženy:

Marie	24
Anna	22
Františka	18
Lidmila	7
Božena	6
Emílie	5
Květa	5

Bradlecká Lhota, rozcestí u stělnice (Foto autor – říjen 2003)

Strípky

Nejen v Betlémě

Nezaměstnaný lištonoš s manželkou, kteří přišli do Lhoty od Železnice (v dubnu 1930), požádali v hospodě o nocleh na slámě ve chlěvě. V noci se jim narodil synek.

Hospodská pře

V hospodě vznikl ne jeden soudní spor a ta lhotecká nebyla výjimkou. Jeden host ze Železnice, který byl ve lhotecké hospodě jako doma, utrousil před hostinským a jednou slečnou poznámku, že Lhota má tři K. Když se ho dotčená slečna tázala, co tím myslel, odpověděl, že kostelníka, komisaře a ještě jednu K. Slečna se urazila a zažalovala ho. Věc skončila před soudem, kde onen pán ze Železnice tvrdil, že tím třetím K myslel Karlu, jak se dotčená slečna jmenovala. Ta nic nevymohla a mohla být ráda, že soudní výlohy zaplatil hostinský.

Počátky "nové kultury"

R. 1946 byl zakoupen radiopřijímač do naší školy. Žáci tak mohli poslouchat výukové programy na přístroji, který stál 4.250 poválečných korun. R. 1957 byly ve Lhotě již jen tři domácnosti bez rádia.

V r. 1956 byl do lhotecké domácnosti pořízen první televizor (čp. 77). O rok později do Lhoty přibýly další čtyři přijímače.

Obecní samci

R. 1930 se rozhořel spor o obecního býka. Výsledkem bylo rozpadnutí se celého

zastupitelstva. Spor skončil až o rok později s tím, že ve Lhotě budou dva obecní býci.

Nejen s obecním býkem, ale i s obecním kozlem byly starosti. Po válce (r. 1946) byl umístěn v čp. 39. Jeho majitelka však nechtěla jeho chov dále provozovat. Ani nikdo jiný v obci však kozla chovat nechtěl. Do toho přišel přípis z oblastní úřadovny v Turnově, že v obci je podle posledního sčítání 114 koz a na ty je potřeba mít dva obecní kozly. Nakonec bylo rozhodnuto, že každý majitel kozy dá 4 kg sena na výživu kozy a ten zůstane na starém místě.

Káva

Ještě ve druhé polovině 19. století tvořily hlavní součást stravy jídla a polévky z doma vypěstovaných plodin, jako jsou jáhly, kroupy, hrách a čočka. Maso bývalo jen v neděli. Kolem r. 1890 se ve Lhotě ve velké míře začala pít káva a dosáhla mezi lidmi takové obliby, že v mnoha staveních se připravovala třikrát denně.

Oblékání

Bradlecká Lhota rozhodně nepatří do oblasti Česka, kde by byl dodnes živý typický krajový oděv. Již ve druhé polovině 19. století jen dožívaly některé prvky původního oděvu, takže o jeho podobě lze jen těžko říci něco přesného. V 19. století již převládal u našich předků běžný městský oděv.

Gramotnost

Záznam o gramotnosti lhoteckého obyvatelstva máme z 31. 12. 1890. Tehdy

umělo číst i psát 157 mužů a 146 žen, pouze číst 6 mužů a 38 žen a ani číst, ani psát neumělo 46 mužů a 51 žen.

V posledním údaji jsou i předškolní děti, kterých bylo r. 1890 minimálně kolem 70, takže skutečná negramotnost byla ve Lhotě poměrně nízká.

Domovské právo

Práva domovského mohl v naší obci dříve nabýt nový občan vykonáváním veřejného úřadu (např. učitel), provdáním, narozením, nebo usnesením obecního zastupitelstva. Za toto rozhodnutí musel nový občan zaplatit do obecní pokladny. V druhé polovině 19. století bylo zvykem, že i místní při dovršení dospělosti platili do pokladny (nebo na pivo) za to, že je ostatní přijali "za sousedy".

Obec měla povinnost postarat se základním způsobem o své občany ve stáří, nebo zaplatit různé náklady, pokud na ně občané sami neměli.

Křestní jména v 16. století

Neznáme přesné četnosti jmen Lhoťáků na konci 16. století tak, jak je to uvedeno na této stránce pro rok 1957. Zajímavý však jistě bude i prostý výčet. Vyskytovala se tu tato křestní jména: Eliáš, Havel, Jakub, Jan, Jindřich, Jiří, Lukáš, Martin, Matěj, Matouš, Mikuláš, Ondřej, Pavel, Tobiáš, Václav, Vít, Alžběta, Anastázie, Anna, Dorota, Kateřina, Ludmila, Majdalena, Mariana, Rozina, Salomena a Zuzana.

-j&v-